

Väliaikainen versio

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

13 päivänä marraskuuta 2019 (*)

Ennakkoratkaisupyyntö – Pääomien vapaa liikkuvuus – Eläkerahastojen verotus – Kotimaisten ja ulkomaisten eläkerahastojen erilainen kohtelu – Jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa sallitaan kotimaisten eläkerahastojen pienentävän verotettavaa voittoa vähentämällä eläkkeiden maksamiseen tehdyt varaukset ja hyvittämällä osingoista pidätetty vero yhteisöverosta – Tilanteiden rinnastettavuus – Oikeuttaminen

Asiassa C-641/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Finanzgericht München (Münchenin verotuomioistuin, Saksa) on esittänyt 23.10.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 17.11.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

College Pension Plan of British Columbia

vastaan

Finanzamt München, Abteilung III,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: toisen jaoston puheenjohtaja A. Arabadjiev (esittelevä tuomari),
presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa toisen jaoston tuomarin tehtäviä, ja tuomari T. von Danwitz,

julkisasiamies: P. Pikamäe,

kirjaaja: yksikönpäällikkö D. Dittert,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 20.3.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- College Pension Plan of British Columbia, edustajinaan A. Knebel ja T. Bracksiek, Rechtsanwälte,
- Finanzamt München Abteilung III, asiamiehenään H. Messina,
- Saksan hallitus, aluksi asiamiehinään T. Henze ja R. Kanitz, sittemmin J. Möller ja R. Kanitz,
- Euroopan komissio, asiamiehinään W. Roels ja B.-R. Killmann,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.6.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 63–SEUT 65 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat College Pension Plan of British Columbia, joka on Kanadan oikeuden mukainen trustin muodossa perustettu omaisuuskokonaisuus (jäljempänä CPP), ja Finanzamt München, Abteilung III (Münchenin verovirasto, osasto III, Saksa) ja jossa on kyseessä CPP:n vuosina 2007–2010 saamien osinkojen verotus.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Eläkerahastoja ja niiden toimintaa säänneltiin vuosina 2007–2010 vakuutusvalvontalailla (Versicherungsaufsichtsgesetz), sellaisena kuin se oli julkaistuna 17.12.1992 (BGBl. 1993 I, s. 2).

4 Mainitun lain 112 §:n mukaan eläkerahasto on oikeuskelpoinen eläkelaitos, joka tarjoaa rahastoivan järjestelmän perusteella ammatillisia lisäeläke-etuuksia yhdelle tai useammalle työnantajalle näiden työntekijöiden hyväksi. Eläkerahasto ei voi kaikissa määrätyissä etuustapauksissa taata vakuutuksilla etuuksien suuruutta tai näitä etuuksia varten maksettavien tulevien vakuutusmaksujen määrää. Se antaa työntekijöille henkilökohtaisen oikeuden etuuksiin eläkerahastolta ja on velvollinen maksamaan eläke-etuutta elinikäisen maksun muodossa.

Eläkerahastojen, joiden kotipaikka on Saksassa, verojärjestelmä

5 Yhteisöverolain (Körperschaftssteuergesetz), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin (jäljempänä KStG), 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan saksalainen eläkerahasto on pääomayhtiönä, jonka kotipaikka on Saksassa, yleisesti yhteisöverovelvollinen. KStG:n 7 §:n 1 momentin, luettuna yhdessä sen 23 §:n 1 momentin kanssa, nojalla yhteisövero on 15 prosenttia verotettavasta tulosta.

6 KStG:n 8 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan verotettava tulo määritetään tuloverolain (Einkommensteuergesetz), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin (jäljempänä EStG), säännösten mukaisesti. KStG:n 8 §:n 2 momentin ja EStG:n 2 §:n 1 momentin 2 kohdan, niitä yhdessä luettuina, säännösten perusteella yleisesti verovelvollisen eläkerahaston kaikkia tuloja pidetään elinkeinotoiminnasta saatuina tuloina. EStG:n 2 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan asianomaisen verovuoden aikana toteutunut tulos muodostaa elinkeinotoiminnasta saadun tulon.

7 EStG:n 4 §:n 1 momentin ensimmäisestä virkkeestä käy ilmi, että voitto vastaa yrityksellä verovuoden päättyessä olevan varallisuuden ja yrityksellä edellisen verovuoden päättyessä olleen varallisuuden välistä erotusta lisättynä yrityksestä tehtyjen ottojen arvolla ja vähennettynä yritykseen tehtyjen sijoitusten arvolla. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että tämä yrityksen varallisuuksien vertailu suoritetaan kirjanpidolliseen taseeseen perustuvan verotuksellisen taseen perusteella.

8 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa myös, että eläkerahaston tulot muodostuvat vakuutettujen maksamista vakuutusmaksuista ja pääoman sijoitusten avulla toteutetuista voitoista.

9 Saadut vakuutusmaksut, jotka kirjataan ensin kirjanpidollisen taseen vastaavaa-puolelle, jossa ne kasvattavat vastaavia, muunnetaan sitten pääomasijoituksiksi, ja ne muodostavat siten osan eläkerahaston pääomasta. Pääoman vastaerä muodostuu vakuutusmaksuvastuusta, joka kirjataan vastattavien puolelle. Vakuutusmaksuvastuu on erityinen varaus sellaisia epävarmoja velkoja varten, joiden arvioidaan syntyvän eläkerahaston tulevaisuudessa vakuutetuilleen suorittamista ammatillisista lisäeläke-etuuksista.

10 Jos pääomasta saadaan voittoa sijoitusten avulla esimerkiksi osinkojen muodossa ja jos tämä voitto vastaa sitä teknistä enimmäislaskentakorkoa, jota sovellettiin vakuutusmaksujen laskemiseksi, kyseessä oleva enimmäislaskentakorkoa vastaava sijoitusten tuotto merkitään suoraan eläkerahaston eri sopimusten hyväksi sinä vuonna, jona ne on saatu, siltä osin kuin tämä.

11 Jos eläkerahasto saa vastuuvelan katteena olevia varoja sijoittamalla mainittua laskentakorkoa suurempia voittoja (joita kutsutaan ylijäämäksi), kyseessä on vastuun kattamisen kannalta ylimääräinen sijoitusten tuotto. Näistä voitoista vähintään 90 prosenttia on merkittävä eläkerahaston kunkin sopimuksen hyväksi, ja ne kasvattavat ammatillisia lisäeläke-etuuksia osana niin kutsuttua ylijäämiin osallistumista. Ainoastaan ylijäämien jäljelle jäävä osa kasvattaa eläkerahaston tulosta, eikä se sisälly eläkerahaston eläkkeensaajina oleville työntekijöille maksamiin etuuksiin.

12 Tämän seurauksena enimmäislaskentakorkoa vastaava sijoitusten tuotto kasvattaa paitsi eläkerahaston vastaavia myös vastaavasti vakuutusmaksuvastuun arvoa vastattavaa-puolella. Vastattavaa-puoli arvostetaan tässä yhteydessä yhdenmukaisesti vastaavaa-puolen kanssa siten, että osingoista saadut voitot neutralisoidaan täysin.

13 Teknisen enimmäislaskentakoron ylittävällä sijoitusten tuotolla ei ole vaikutusta tulokseen, siltä osin kuin se merkitään eläkerahaston eri sopimusten hyväksi ja se kasvattaa vastaavasti vastattavaa-puolta.

14 Verotuksellisen taseen kannalta sijoituksista saatujen voittojen kerryttäminen eläkerahastoon johtaa siten verotukselliseen taseeseen kirjattujen vastaavien kasvuun. Lisäksi vakuutusmaksuvastuun ja muun vastuuvelan kasvu johtaa eläkerahaston vastattavien vastaavaan kasvuun siten, että EStG:n 4 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä ja 5 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu yrityksen verotuksen kannalta merkityksellinen varallisuus ei kasva. Ainoastaan siltä osin kuin enimmäislaskentakoron ylittävää sijoitusten tuottoa ei ole merkittävä eläkerahaston eri sopimusten hyväksi, ne johtavat eläkerahaston tulojen lisäykseen, joka on myös otettava huomioon verotuksessa.

15 Saksassa asuvien eläkerahastojen saamista osingoista kannetaan pääomatulovero, joka pidätetään EStG:n 43 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen 1 kohdan ja 43 §:n 4 momentin sekä EStG:n 20 §:n 1 momentin 1 kohdan ja 20 §:n 8 momentin säännösten mukaan lähdeverona, jonka määrä on EStG:n 43a §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen 1 kohdan mukaan 25 prosenttia brutto-osingoista.

16 KStG:n 31 §:n, luettuna yhdessä EStG:n 36 §:n 2 momentin 2 kohdan kanssa, nojalla eläkerahastoille maksetuista osingoista pidätetty pääomatulovero voidaan hyvittää täysimääräisesti niiden tavanomaisessa verotusmenettelyssä määritettävästä yhteisöverovelasta.

17 EStG:n 36 §:n 4 momentin toisessa virkkeessä säädetään, että jos pidätetyn pääomatuloveron määrä on suurempi kuin vahvistettu yhteisövero, tämä ylijäämä palautetaan eläkerahastolle.

Ulkomaisten eläkerahastojen verojärjestelmä

18 KStG:n 2 §:n 1 momentin mukaan ulkomainen eläkerahasto, jonka johto tai kotipaikka ei ole Saksassa, on rajoitetusti yhteisöverovelvollinen eli verovelvollinen vain Saksasta saamistaan tuloista. KStG:n 8 §:n 1 momentin sekä EStG:n 49 §:n 1 momentin 5a kohdan ja 20 §:n 1 momentin 1 kohdan säännöksistä niitä yhdessä luettuina seuraa, että ulkomaisen eläkerahaston saamat osingot ovat pääomatuloa, jota koskee rajoitettu verovelvollisuus.

19 Rajoitetusti verovelvollisen eläkerahaston tapauksessa vero pidätetään lähdeverona, ja osingonjakajan on pidätettävä pääomatuloista vero, jonka määrä on EStG:n 43 §:n 1 momentin 1 kohdan ja 43a §:n 1 momentin 1 kohdan säännösten nojalla lähtökohtaisesti 25 prosenttia brutto-osingoista.

20 EStG:n 44a §:n 9 momentin nojalla 2/5 pidätetystä ja maksetusta pääomatuloverosta palautetaan KStG:n 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuille rajoitetusti verovelvollisille yhtiöille, joten pääomatuloverosta muodostuva tosiasiallinen verorasitus on 15 prosenttia. Osinkojen verotus on rajattu 15 prosenttiin myös useiden verosopimustuen perusteella. Bundeszentralamt für Steuern (liittovaltion verovirasto, Saksa) palauttaa pidätetyn pääomatuloveron ja tämän 15 prosentin verokannan mukaisen määrän välisen erotuksen pyynnöstä jälkikäteen EStG:n 50d §:n säännösten mukaisesti.

21 Ulkomaisten eläkerahastojen osalta 15 prosentin suuruinen pääomatulovero on lopullinen KStG:n 32 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla, jossa säädetään seuraavaa:

”Lähdeverona peritty yhteisövero on lopullinen:

--

2. jos tulon saaja on rajoitetusti verovelvollinen ja jos tulo ei ole peräisin Saksassa harjoitetusta elinkeino-, maatalous- tai metsätaloustoiminnasta.”

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää samoin, että mainitun KStG:n 32 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan tavanomaiseen verotusmenettelyyn ei sisälly ulkomaisten eläkerahastojen mahdollisuutta sellaiseen hyvitykseen, että pääomatulovero hyvitetäisiin niiden yhteisöverovelasta, joten ne eivät voi myöskään vähentää mahdollisia tulonhankkimismenoja veron määräytymisperusteesta.

Saksan ja Kanadan välinen verosopimus

23 Saksan liittotasavalta ja Kanada allekirjoittivat Berliinissä 19.4.2001 tuloveroja ja eräitä muita veroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi, veron kiertämisen estämiseksi ja veroasioissa annettavasta avusta tehdyn sopimuksen (BGBl. 2002 II, s. 670, jäljempänä Saksan ja Kanadan välinen verosopimus). Sen 10 artiklan 1 kappaleessa määrätään, että osinkoja voidaan verottaa osinkojen saajan asuinvaltiossa. Mainitun sopimuksen 10 artiklan 2 kappaleen b kohdassa määrätään kuitenkin myös, että valtio, josta osingot ovat peräisin, voi pidättää 15 prosenttia niiden bruttomäärästä.

24 Mainitun sopimuksen 23 artiklan 1 kappaleen a kohdan mukaan Kanada välttää asuinvaltiona osinkojen kaksinkertaisen verotuksen hyvitysmekanismeilla.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

25 CPP:n tehtävänä on eläke-etuuksien tarjoaminen Brittiläisen Kolumbian provinssin (Kanada)

entisille virkamiehille. Tässä tarkoituksessa se kirjaa taseisiinsa eläkesitoumuksia vastaavaa vakuutusteknistä vastuuvulkaa. Kanadassa CPP on vapautettu kokonaan voittojen verotuksesta.

26 CPP omisti vuosina 2007–2010 välillisesti Pool Investment Portfolio -muodossa osuuksia saksalaisista eri osakeyhtiöistä; näiden osuuksien määrä oli enintään 1 prosentin mainittujen osakeyhtiöiden pääomasta. Näistä osuuksista saaduista osingoista kannettiin saksalaista 15 prosentin suuruista pääomatuloveroa Saksan ja Kanadan välisen verosopimuksen 10 artiklan 2 kappaleen b kohdan nojalla.

27 CPP vaati 23.12.2011 pääasian vastaajalta vapautusta pääomatuloverosta ja pääomatuloverona maksamansa 156 280,10 euron suuruisen määrän palauttamista korkoineen. Tämä vaatimus ja sen jälkeen esitetty oikaisuvaatimus hylättiin. CPP nosti tämän jälkeen kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa.

28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että CPP väittää kanteensa tueksi, että sitä on ulkomaisena eläkerahastona kohdeltu vähemmän edullisesti kuin kotimaisia eläkerahastoja. CPP väittää, että kotimaiset eläkerahastot voivat saada osinkoja verottomasti, koska niillä on tavanomaisessa verotusmenettelyssä mahdollisuus vähentää pidätetty pääomatulovero yhteisöverosta tai saada pääomatulovero palautetuksi lähes kokonaan. Lisäksi kotimaisten eläkerahastojen osalta eläkesitoumusten kattamiseen tarkoitettuun vastuuvulkaan merkityt määrät otetaan huomioon tulonhankkimismenoina, mikä mahdollistaa yhteisöveron määrän pienentämisen verotusmenettelyssä. Ulkomaiset eläkerahastot sitä vastoin eivät voi tehdä tällaisia vähennyksiä tai saada tällaisia palautuksia, koska ulkomaisten eläkerahastojen osalta lähdeverona pidätetty yhteisövero on KStG:n 32 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla lopullinen ja muodostaa niiden osalta lopullisen verorasituksen.

29 Pääasian vastaaja puolestaan väittää ensinnäkin, että vaikka saksalaiset eläkerahastot voivat vähentää pidätetyn pääomatuloveron niiden yhteisöverovelasta, tämä ei tarkoita täyttä vapautusta verosta, koska saaduista osingoista kannetaan yhteisöveroa, jonka määrä on 15 prosenttia verotettavasta tulosta. Sen mukaan ei voida myöskään katsoa, että ulkomaista eläkerahastoa kohdeltaisiin vähemmän edullisesti sillä perusteella, että kansallisen lainsäädännön nojalla ulkomaisilla eläkerahastoilla ei ole mahdollisuutta vähentää tulonhankkimismenoja, koska tällaiset vastuuvelat ei ole suorassa yhteydessä siihen toimintaan, josta kyseiset tulot saadaan, eikä ulkomaisten eläkerahastojen tilannetta siten voida rinnastaa kotimaisten eläkerahastojen tilanteeseen. Se toteaa lisäksi, että mahdollinen rajoitus on joka tapauksessa oikeutettavissa verovalvonnan tehokkuuteen liittyvillä syillä. Lisäksi rajoitus on sallittu SEUT 64 artiklan 1 kohdan nojalla, koska KStG:n 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetty veron lopullisuus on otettu käyttöön jo vuoden 1977 KStG:n 50 §:n 2 momentilla ja koska voitonjakoon liittyy eläkerahaston sijoittajilleen suorittamaa rahoituspalvelujen tarjoamista.

30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että pääasian asianosaisten välillä on kiistatonta, että CPP voidaan Saksan oikeuden nojalla rinnastaa eläkerahastoon. Se pohtii, otetaanko kansallisella lainsäädännöllä – jonka nojalla rajoitetusti verovelvollisilla ulkomaisilla eläkerahastoilla ei ole mahdollisuutta vähentää pääomatuloveroa yhteisöverovelastaan tai saada pääomatuloveron palautusta, vaikka kotimaisilla eläkerahastoilla on tällainen mahdollisuus ja vaikka kotimaisille eläkerahastoille maksetut osingot eivät lisää tai lisäävät vain suhteellisen vähän yhteisöverovelkaa, koska nämä voivat pienentää verotusmenettelyssä verotettavaa tulostaan vähentämällä eläkesitoumusten kattamiseen tarkoitettuun vastuuvulkaan merkityt määrät – käyttöön näiden rahastojen välinen erilainen kohtelu vastoin SEUT 63 ja SEUT 65 artiklaa.

31 Mainittu tuomioistuin toteaa, että eläkesitoumusten kattamiseen tarkoitettuun vastuuvulkaan merkittyjen määrien vähentämistä verotettavasta tuloksesta koskevan mahdollisuuden osalta Saksan oikeudessa ei kylläkään ole vastaavaa sääntöä kuin se, josta oli kyse asiassa, jonka

johdosta annettiin 8.11.2012 tuomio komissio v. Suomi (C-342/10, EU:C:2012:688) ja jossa säädetään nimenomaisesti, että vakuutusmaksuvastuuseen ja muuhun vakuutustekniseen vastuuelkaan merkityt määrät voidaan vähentää verotettavista tuloista vähennyskelpoisina menoina. Saksan lainsäädännön nojalla verotus kohdistuu kuitenkin vain verovelvollisen yhtiön verovuoden aikana saamaan varallisuuden lisäykseen nettomääräisenä. Kun eläkerahastolle maksetaan osinkoja, eläkerahaston varallisuus kasvaa vain jos ja siltä osin kuin enimmäislaskentakoron ylittävää sijoitusten tuottoa ei merkitä eläkerahaston eri sopimusten hyväksi. Koska jaetut osingot lisäävät vakuutusmaksuvastuuta ja/tai muita taseen vastattavia eriä, eläkerahaston tulos säilyy muuttumattomana siten, ettei verotettavaa varallisuuden lisäystä synny. Eläkesitoumusten kattamiseen tarkoitettu vastuuelka, joka pienentää verotettavaa tulosta, on näin ollen välitön seuraus osinkojen saamisesta siten, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan kotimaiset ja ulkomaiset eläkerahastot ovat toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa, siltä osin kuin on kyse vakuutusmaksuvastuuseen ja muuhun vakuutustekniseen vastuuelkaan merkittyjen määrien huomioimisesta tulonhankkimismenoina.

32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin, voidaanko nyt käsiteltävässä asiassa vedota SEUT 64 artiklan 1 kohtaan.

33 Se toteaa ensinnäkin, että KStG:n 32 §:n 1 momentin 2 kohdan säännös, jonka mukaan lähdeverona peritty yhteisövero on lopullinen ja johon kotimaisten ja ulkomaisten eläkerahastojen erilainen kohtelu perustuu, on täysin sama kuin vuoden 1991 KStG:n 50 §:n 1 momentin 2 kohdan säännös ja oli näin ollen olemassa jo 31.12.1993. Se seikka, että yleisesti verovelvollisilla oli 31.12.1993 oikeus vähentää yhteisöverosta pääomatulovero ja että järjestelmää muutettiin tämän jälkeen useaan otteeseen, ei ole muuttanut millään tavalla rajoitetusti verovelvollisille yhtiöille maksettujen osinkojen verokohtelua.

34 Toiseksi merkitystä ei ole ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan sillä, että pääomatuloveron nykyinen 25 prosentin verokanta, joka oli voimassa jo 31.12.1993 EStG:n 43 §:n 1 momentin 1 kohdan ja 43a §:n 1 momentin 1 kohdan säännösten nojalla, alennettiin 1.1.2001 20 prosenttiin ja nostettiin 1.1.2009 uudelleen 25 prosenttiin, koska lähdeverona pidätettävää pääomatuloveroa koskevan säännöksen periaatetta ei ole muutettu ja koska rajoitetusti verovelvollisten yhtiöiden osalta pääomatuloverosta aiheutuva tosiasiallinen verorasitus on vain 15 prosenttia.

35 Kolmanneksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko ulkomaisen eläkerahaston saksalaisesta pääomayhtiöstä omistamista osuuksista saamien osinkojen ja tämän eläkerahaston vakuutetuilleen tarjoaman rahoituspalvelun välillä 21.5.2015 annetussa tuomiossa Wagner-Raith (C-560/13, EU:C:2015:347) tarkoitettu syy-yhteys. Se toteaa, että osassa oikeuskirjallisuutta katsotaan, että eläkerahastoon tulevilla pääomavirroilla ei ole sellaisenaan riittävän läheistä yhteyttä saman eläkerahaston vakuutetuilleen tarjoamiin rahoituspalveluihin. Se korostaa kuitenkin, että eläkerahastojen toimintaan liittyvien erityispiirteiden vuoksi eläkerahaston sijoitusten tuotot kasvattavat yleensä samanaikaisesti eläkerahaston eläkkeiden maksua koskevia sitoumuksia siten, että jaettujen osinkojen verotus heijastuu suoraan vakuutettujen eläkeyhtiöltä oleviin saataviin.

36 Finanzgericht München on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko SEUT 63 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä SEUT 65 artiklan kanssa, mukainen pääomien vapaa liikkuvuus esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka nojalla ulkomaiselle ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavalle laitokselle, joka vastaa olennaisilta rakenteiltaan saksalaista eläkerahastoa, ei myönnetä helpotusta saamiensa osinkojen pääomatuloverosta, kun vastaavat kotimaisille eläkerahastoille maksetut osingot eivät lisää tai lisäävät vain suhteellisen vähän

yhteisöverovelkaa, sillä nämä voivat pienentää verotusmenettelyssä veronalaista voittoa vähentämällä eläkesitoumusten kattamiseen tarkoitettua vastuuvuonaa ja neutralisoida pääomatuloveroa hyvityksillä ja – mikäli maksettavan pääomatuloveron määrä on pienempi kuin hyvityksen määrä – palautuksilla?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, sallitaanko SEUT 63 artiklassa, luettuna yhdessä SEUT 64 artiklan 1 kohdan kanssa, että [KStG:n] 32 §:n 1 momentin 2 kohdalla rajoitetaan pääomien vapaata liikkuvuutta kolmansiin maihin nähden, koska rajoitus liittyy rahoituspalvelujen tarjoamiseen?”

Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva pyyntö

37 Julkisasiamiehen esitettyä ratkaisuehdotuksensa Saksan hallitus on unionin tuomioistuimen kirjaamoon 2.7.2019 toimittamassaan asiakirjassa pyytänyt, että asian käsittelyn suullinen vaihe määrätään unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 83 artiklan nojalla aloitettavaksi uudelleen.

38 Saksan hallitus esittää vaatimuksensa tueksi pääasiallisesti, että julkisasiamiehen ratkaisuehdotus perustuu paikkansapitämättömiin tosiseikkoihin koskeviin toteamuksiin Saksan oikeudesta. Kotimaisille eläkerahastoille maksetuista osingoista kannetaan 15 prosentin suuruisia yhteisöveroa, jota sovelletaan brutto-osinkoihin. Lähdeverona pidätetty pääomatulovero, joka on 25 prosenttia brutto-osingoista, vähennetään tällä tavoin määritetystä yhteisöverosta siten, että lähdeveroa palautetaan 10 prosenttia brutto-osingoista. Verorasitus säilyy lähtökohtaisesti 15 prosenttina brutto-osingoista. Lisäksi Saksan hallitus esittää lisäselvityksiä istunnossa esittämiinsä huomautuksiin. Se vahvistaa kiistävänsä komission mainitussa istunnossa esittämät laskelmat.

39 Tässä yhteydessä on muistutettava, että SEUT 252 artiklan toisen kohdan mukaan julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat hänen myötävaikutustaan. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai perustelut, joiden päätteeksi hän päätyy siihen, eivät sido unionin tuomioistuinta (tuomio 22.6.2017, Federatie Nederlandse Vakvereniging ym., C-126/16, EU:C:2017:489, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Tässä asiayhteydessä on lisäksi todettava, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä ei määrätä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen asianosaisten ja osapuolten mahdollisuudesta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tämän vuoksi se, että asianosainen tai tällainen osapuoli ei yhdy julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa todettuun – riippumatta ratkaisuehdotuksessa tutkituista kysymyksistä – ei sellaisenaan voi olla peruste suullisen käsittelyn aloittamiseksi uudelleen (tuomio 25.10.2017, Polbud - Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 24 kohta ja tuomio 29.11.2017, King, C-214/16, EU:C:2017:914, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Tästä seuraa, että siltä osin kuin Saksan hallituksen esittämällä, asian suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskevalla pyynnöllä pyritään siihen, että se voisi vastata julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessaan tekemiin toteamuksiin, sitä ei voida hyväksyä.

42 Työjärjestyksensä 83 artiklan mukaan unionin tuomioistuin voi kuitenkin julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos se katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on suullisen vaiheen päätyneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun, taikka jos asia on ratkaistava sellaisella perusteella,

josta asianosaisella tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitetulla asianosaisella tai osapuolella ei ole ollut tilaisuutta lausua.

43 Tässä asiayhteydessä on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansalliseen oikeusjärjestykseen kuuluvien säännösten tulkinnan osalta unionin tuomioistuimen on lähtökohtaisesti perustettava ratkaisunsa ennakkoratkaisupyyntöstä ilmeneviin luonnehdintoihin eikä sillä ole toimivaltaa tulkita jäsenvaltion sisäistä oikeutta (ks. mm. tuomio 17.3.2011, Naftiliaki Etaireia Thasou ja Amaltheia I Naftiki Etaireia, C-128/10 ja C-129/10, EU:C:2011:163, 40 kohta ja tuomio 16.2.2017, Agro Foreign Trade & Agency, C-507/15, EU:C:2017:129, 23 kohta).

44 Ennakkoratkaisupyyntö sisältää Saksan oikeussäännöksiä ja erityisesti niiden nojalla sovellettavia verokantoja koskevat riittävät tiedot, joihin unionin tuomioistuimen on perustettava ratkaisunsa.

45 Tästä syystä unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiestä kuultuaan, että sillä on kaikki tarvittavat tiedot käsiteltävästä asiasta voidakseen vastata ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin ja että asianosaisilla on ollut tilaisuus lausua väitteistä, joiden perusteella se voi ratkaista erityisesti kotimaisille eläkerahastoille jaettuihin osinkoihin kohdistuvaa verorasitusta koskevan kysymyksen. Lisäksi Saksan hallitukselle on asianosaisten kuulemiseksi järjestetyssä istunnossa annettu tilaisuus vastata kaikkiin tämän istunnon kuluessa esitettyihin väitteisiin ja esittää kaikki tältä osin tarpeellisiksi katsomansa selvitykset.

46 Edellä esitetyn perusteella asian suullista käsittelyä ei ole aiheellista määrätä aloitettavaksi uudelleen.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

47 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko SEUT 63 ja SEUT 65 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka nojalla yhtäältä kotimaisen yhtiön kotimaiselle eläkerahastolle jakamista osingoista pidätetään lähdevero, joka voidaan vähentää kokonaan tämän eläkerahaston maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta ja joka palautetaan, jos pidätetyn lähdeveron määrä on suurempi kuin eläkerahaston maksettavaksi tuleva yhteisövero, ja toisaalta nämä osingot eivät lisää verotettavaa tulosta, josta kannetaan yhteisövero, tai lisäävät sitä vain suhteellisen vähän, koska kyseisestä tuloksesta voidaan vähentää eläkesitoumusten kattamiseen tarvittava vastuuvero, kun taas ulkomaiselle eläkerahastolle maksetuista osingoista pidätetään lähdevero, joka on tällaisen eläkerahaston osalta lopullinen vero.

SEUT 63 artiklassa tarkoitetun rajoituksen olemassaolo

48 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan SEUT 63 artiklan 1 kohdassa pääomanliikkeiden rajoituksina kielletään muun muassa toimenpiteet, joilla aiheutetaan se, että jossakin toisessa valtiossa asuvat henkilöt ovat vähemmän halukkaita tekemään sijoituksia tietyssä jäsenvaltiossa, tai se, että kyseisessä jäsenvaltiossa asuvat henkilöt ovat vähemmän halukkaita tekemään niitä muissa valtioissa (ks. mm. tuomio 10.4.2014, Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company, C-190/12, EU:C:2014:249, 39 kohta ja tuomio 22.11.2018, Sofina ym., C-575/17, EU:C:2018:943, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Erityisesti sillä, että jäsenvaltio kohtelee ulkomaisille eläkerahastoille maksettuja osinkoja

epäedullisemmin kuin kotimaisille eläkerahastoille maksettuja osinkoja, voidaan saada muuhun kuin mainittuun jäsenvaltioon sijoittautuneet yhtiöt luopumaan tekemästä investointeja tähän jäsenvaltioon, ja se on näin ollen SEUT 63 artiklassa lähtökohtaisesti kielletty pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus (ks. vastaavasti tuomio 8.11.2012, komissio v. Suomi, C-342/10, EU:C:2012:688, 33 kohta; tuomio 22.11.2012, komissio v. Saksa, C-600/10, ei julkaistu, EU:C:2012:737, 15 kohta ja tuomio 2.6.2016, Pensioenfonds Metaal en Techniek, C-252/14, EU:C:2016:402, 28 kohta).

50 Tällaisesta epäedullisemmasta kohtelusta on kyse, kun ulkomaisille eläkerahastoille maksettuihin osinkoihin kohdistuva verorasitus on suurempi kuin kotimaisille eläkerahastoille samalla perusteella maksettuihin osinkoihin kohdistuva verorasitus (ks. vastaavasti tuomio 17.9.2015, Miljoen ym., C-10/14, C-14/14 ja C-17/14, EU:C:2015:608, 48 kohta). Sama pätee myös kotimaiselle eläkerahastolle maksettujen osinkojen vapauttamiseen verosta kokonaan tai lähes kokonaan, kun ulkomaiselle eläkerahastolle maksetuista osingoista pidätetään lopullinen lähdevero (ks. vastaavasti tuomio 8.11.2012, komissio v. Suomi, C-342/10, EU:C:2012:688, 32 ja 33 kohta).

51 Pääasiassa kyseessä olevan lainsäädännön, sellaisena kuin se on selostettu ennakkoratkaisupyyntöissä, mukaan eläkerahastoille jaettuihin osinkoihin sovelletaan kahta erilaista verotusjärjestelmää sen mukaan, asuuko eläkerahasto sen jäsenvaltion alueella, jossa osinkoja jakavan yhtiön kotipaikka on.

52 Yhtäältä näet sekä kotimaisille että ulkomaisille eläkerahastoille maksetuista osingoista on suoritettava pääomatuloveroa, joka pidätetään lähdeverona.

53 Toisaalta on kuitenkin niin, että ulkomaisten eläkerahastojen osalta tämä vero kannetaan lopullisesti ja sen verokanta on, kuten unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta käy ilmi, pääasiassa 15 prosenttia brutto-osingoista siten kuin Saksan ja Kanadan välisen verosopimuksen 10 artiklan 2 kappaleen b kohdassa määrätään.

54 Sitä vastoin kotimaisten eläkerahastojen osalta pääomatulovero pidätetään lähdeverona, jonka verokanta on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan 25 prosenttia brutto-osingoista. Se voidaan vähentää kokonaisuudessaan yhteisöverosta, jonka verokanta on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan 15 prosenttia verotettavasta tulosta, ja se voidaan palauttaa, jos lähdeverona pidätetyn veron määrä on suurempi kuin eläkerahastolta kannettava yhteisövero.

55 Lisäksi ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvien tietojen perusteella on niin, että osinkojen saaminen ei lisää yhteisöveroa laskettaessa kotimaisen eläkerahaston verotettavaa tulosta paljoakaan tai tietyissä tapauksissa ollenkaan. Kuten näet ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, osinkojen saamisen seurauksena vakuutustekninen vastuuelka kasvaa samassa suhteessa, ja kotimaisen eläkerahaston verotettava tulos kasvaa ainoastaan siinä tapauksessa, että teknisen enimmäislaskentakoron ylittävää sijoitusten tuottoa ei merkitä eläkerahaston eri sopimusten hyväksi. Kuten nyt annettavan tuomion 11 kohdassa on todettu, teknisen enimmäislaskentakoron ylittävien sijoitusten tuotosta on merkittävä kotimaisen eläkerahaston eri sopimusten hyväksi vähintään 90 prosenttia.

56 Tästä seuraa, että koska saatuja osinkoja vastaava vastuuelka vähennetään veron perusteesta yhteisöveroa laskettaessa, kotimaisten eläkerahastojen saamat osingot eivät kasvata mainittua veron perustetta ollenkaan tai kasvattavat sitä hyvin vähän.

57 Näin ollen myös silloin, kun kotimaisille eläkerahastoille maksetuista osingoista alun perin pääomatuloverona pidätetty määrä on suurempi kuin ulkomaisille eläkerahastoille maksetuista

osingoista pidätetty vero, pääasiassa kyseessä olevassa Saksan lainsäädännössä säädetyn mekanismin, joka koskee pääomatuloveron hyvittämistä kotimaisen eläkerahaston maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta ja tämän veron palauttamista silloin, kun yhteisövero on pidätettyä pääomatuloveroa pienempi, sekä eläkerahaston veron perusteen laskemistapoja, soveltaminen johtaa siihen, että kotimaisille eläkerahastoille maksetut osingot vapautetaan lopulta veroista kokonaan tai osittain.

58 Tästä seuraa, että ulkomaisille eläkerahastoille maksettuja osinkoja kohdellaan vähemmän edullisesti kuin kotimaisille eläkerahastoille maksettuja osinkoja, koska ensin mainituista pidätetään 15 prosentin suuruinen lopullinen vero, kun taas jälkimmäiset on vapautettu verosta kokonaan tai osittain.

59 Toisin kuin pääasian vastaaja väittää, tällainen vähemmän edullinen kohtelu ei johdu kahden jäsenvaltion verotusvallan samanaikaisesta käyttämisestä tai eroista eri jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen välillä. Pelkästään siitä, että Saksan liittotasavalta käyttää verotusvaltaansa, aiheutuu näet, toisen jäsenvaltion verolainsäädännön soveltamisesta täysin riippumatta, yhtäältä se, että kotimaisille eläkerahastoille maksetut osingot vapautetaan kokonaan tai lähes kokonaan verosta, ja toisaalta se, että ulkomaisille eläkerahastoille maksettuja osinkoja verotetaan.

60 Tämän seurauksena sellainen ulkomaisille eläkerahastoille ja kotimaisille eläkerahastoille maksettujen osinkojen erilainen kohtelu, joka perustuu pääasiassa kyseessä olevaan Saksan lainsäädäntöön, on omiaan tekemään muuhun jäsenvaltioon sijoittautuneelle eläkerahastolle vähemmän houkuttelevaksi tehdä sijoituksia tuossa jäsenvaltiossa, ja on näin ollen pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus, joka on SEUT 63 artiklan mukaan lähtökohtaisesti kielletty.

61 On kuitenkin tutkittava, voiko kyseinen rajoitus olla oikeutettu EUT-sopimuksen määräysten perusteella.

Oikeuttamisperusteen olemassaolo

62 SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määrätään, että mitä SEUT 63 artiklassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa niitä verolainsäädäntönsä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella.

63 Tätä määräystä on pääomien vapaan liikkuvuuden perusperiaatetta koskevana poikkeuksena tulkittava suppeasti. Näin ollen sitä ei voida tulkita niin, että kaikki verolainsäädäntö, jossa verovelvollisia kohdellaan eri tavoin sen mukaan, missä he asuvat tai mihin jäsenvaltioon he sijoittavat pääomansa, olisi automaattisesti sopusoinnussa EUT-sopimuksen kanssa. SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määrättyä poikkeusta itseään nimittäin rajoittaa SEUT 65 artiklan 3 kohta, jossa määrätään, että tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetut kansalliset säännökset "eivät saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään taikka [SEUT] 63 artiklassa tarkoitetun pääomien ja maksujen vapaan liikkuvuuden peiteltyä rajoittamista" (tuomio 10.4.2014, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C-190/12, EU:C:2014:249, 55 ja 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

64 Näin ollen on erotettava SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla sallittu erilainen kohtelu SEUT 65 artiklan 3 kohdassa kielletystä syrjinnästä. Tässä yhteydessä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että jotta kansallisen verolainsäädännön voitaisiin katsoa soveltuvan yhteen pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien EUT-sopimuksen määräysten kanssa, erilaisen kohtelun on koskettava tilanteita, jotka eivät ole objektiivisesti arvioituina toisiinsa rinnastettavissa, tai erilaisen kohtelun on oltava oikeutettua yleistä etua koskevista pakottavista syistä (tuomio 10.5.2012, *Santander Asset Management SGIIC ym.*, C-338/11–C-347/11,

EU:C:2012:286, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

65 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan rajat ylittävän tilanteen rinnastettavuutta jäsenvaltion sisäiseen tilanteeseen on tutkittava siten, että huomioon otetaan kyseessä olevilla kansallisilla säännöksillä tavoiteltu päämäärä sekä niiden tarkoitus ja sisältö (ks. mm. tuomio 2.6.2016, Pensioenfonds Metaal en Techniek, C-252/14, EU:C:2016:402, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

66 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on lisäksi niin, että jos jäsenvaltio yksipuolisesti tai verosopimusten välityksellä säättää, että tuloverovelvollisia ovat maassa asuvien lisäksi ulkomailla asuvat osingoista, joita ne saavat maassa asuvalta yhtiöltä, näiden ulkomailla asuvien verovelvollisten tilanne muistuttaa maassa asuvien verovelvollisten tilannetta (tuomio 20.10.2011, komissio v. Saksa, C-284/09, EU:C:2011:670, 56 kohta ja tuomio 17.9.2015, Miljoen ym., C-10/14, C-14/14 ja C-17/14, EU:C:2015:608, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

67 Pääasian vastaaja ja Saksan hallitus väittävät kuitenkin, että kotimaiset ja ulkomaiset eläkerahastot eivät ole objektiivisesti arvioituina toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa pääasiassa kyseessä olevan lainsäädännön osalta.

68 Yhtäältä niiden mukaan on näet niin, että samoin kuin tilanteessa, josta oli kyse asiassa, jonka johdosta annettiin 22.12.2008 tuomio Truck Center (C-282/07, EU:C:2008:762), erilainen kohtelu johtuu siitä, että kotimaisia ja ulkomaisia verovelvollisia verotetaan eri menetelmiä soveltamalla.

69 Toisaalta niiden mukaan on perusteltua kohdella kotimaisia ja ulkomaisia eläkerahastoja eri tavalla, koska Saksasta saatujen osinkojen ja niiden menojen, jotka muodostuvat vakuutusmaksuvastuuseen ja muuhun vakuutustekniseen vastuuelkaan merkityistä määristä, välillä ei ole sellaista suoraa yhteyttä, jota edellytetään oikeuskäytännössä, joka koskee jäsenvaltiossa asuvien ja ulkomailla asuvien tilanteiden toisiinsa rinnastettavuutta sellaisten menojen osalta, jotka liittyvät suoraan sellaiseen toimintaan, josta on syntynyt kyseisessä jäsenvaltiossa veronalaista tuloa (ks. mm. tuomio 31.3.2011, Schröder, C-450/09, EU:C:2011:198, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.2.2015, Grünwald, C-559/13, EU:C:2015:109, 29 kohta).

70 Ensinnäkin väitteestä, jonka mukaan erilainen kohtelu johtuu siitä, että kotimaisia ja ulkomaisia verovelvollisia verotetaan eri menetelmiä soveltamalla, on todettava, että vaikka 22.12.2008 annetun tuomion Truck Center (C-282/07, EU:C:2008:762) 41 kohdassa katsottiin, että erilainen kohtelu, joka johtuu siitä, että verovelvollisia verotetaan soveltamalla eri menetelmiä niiden asuinpaikan mukaan, koskee tilanteita, joita ei voida objektiivisesti rinnastaa toisiinsa, tuon tuomion 43, 44 ja 49 kohdassa kuitenkin täsmennettiin, että tuomion taustalla olleessa asiassa kyseessä olleita tuloja verotettiin joka tapauksessa siitä riippumatta, oliko ne maksettu kotimaiselle vai ulkomaiselle verovelvolliselle, ja että tämän lisäksi kotimaiset verovelvolliset eivät välttämättä saaneet etua eri menetelmien soveltamisesta.

71 Kuten nyt annettavan tuomion 57 ja 58 kohdasta käy ilmi, pääasiassa kyseessä olevan Saksan lainsäädännön soveltaminen johtaa siihen, että kotimaisille eläkerahastoille maksetut osingot on lopullisesti vapautettu verosta kokonaan tai osittain, kun taas ulkomaisille eläkerahastoille maksetuista osingoista kannetaan 15 prosentin suuruinen lopullinen vero.

72 Pääasiassa kyseessä olevassa lainsäädännössä ei näin ollen säädetä ainoastaan erilaisista veronkantotavoista kotimaisten osinkojen saajan asuinpaikan perusteella. Se on myös omiaan johtamaan siihen, että kotimaisille eläkerahastoille maksetut osingot vapautetaan verosta kokonaan tai lähes kokonaan, ja näin ollen siihen, että viimeksi mainittuja kohdellaan

edullisemmin.

73 Pääasiassa kyseessä olevaa erilaista kohtelua ei siten voida oikeuttaa kotimaisten ja ulkomaisten eläkerahastojen erilaisella tilanteella, joka johtuu siitä, että niitä verotetaan eri menetelmiä soveltamalla.

74 Toiseksi väitteestä, jonka mukaan kotimaisten ja ulkomaisten eläkerahastojen tilanteet ovat erilaiset eläkesitoumusten kattamiseen tarvittavaan vastuuelkaan merkittyjen määrien huomioon ottamista tulonhankkimismenoina koskevan mahdollisuuden osalta, on muistutettava, että unionin tuomioistuin on katsonut, että jäsenvaltioissa asuvat ja ulkomailla asuvat ovat sellaisten tulonhankkimismenojen osalta, jotka liittyvät suoraan sellaiseen toimintaan, josta on syntynyt kyseisessä jäsenvaltioissa veronalaista tuloa, toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa (ks. mm. tuomio 31.3.2011, Schröder, C-450/09, EU:C:2011:198, 40 kohta; tuomio 8.11.2012, komissio v. Suomi, C-342/10, EU:C:2012:688, 37 kohta ja tuomio 24.2.2015, Grünwald, C-559/13, EU:C:2015:109, 29 kohta).

75 Kansallinen tuomioistuin toteaa ennakkoratkaisupyyntönsä, että KStG:n 21 a §:n säännökset, jotka koskevat vakuutusmaksuvastuuta, ja KStG:n 21 §:n 2 momentin säännökset, jotka koskevat vakuutusmaksujen palauttamista koskevaa vastuuelkaa, eivät ole säännöksiä, joissa sallitaan tulonhankkimismenojen vähentäminen, eikä Saksan oikeudessa ole sääntöä, jossa säädettäisiin nimenomaisesti, että vakuutusmaksuvastuuseen ja muuhun vakuutustekniseen vastuuelkaan merkityt määrät voidaan vähentää verotettavista tuloista vähennyskelpoisina menoina. Kuten nyt annettavan tuomion 43 kohdassa on todettu, unionin tuomioistuimen on lähtökohtaisesti perustettava ratkaisunsa kansalliseen oikeusjärjestykseen kuuluvien säännösten tulkinnan osalta ennakkoratkaisupyyntöä ilmeneviin luonnehdintoihin.

76 Pääasiassa kyseessä oleva tilanne eroaa tässä yhteydessä tilanteesta, josta oli kyse 8.11.2012 annetussa tuomiossa komissio v. Suomi (C-342/10, EU:C:2012:688), jossa kansallinen lainsäätäjä rinnasti nimenomaisesti ne määrät, jotka tarvitaan eläkesitoumuksista johtuvan vastuun kattamiseen, elinkeinotoiminnassa tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneisiin menoihin.

77 Näin ollen nyt annettavan tuomion 74 kohdassa mieleen palautetulla oikeuskäytännöllä ei ole merkitystä arvioitaessa sitä, voidaanko kotimaisen ja ulkomaisen eläkerahaston tilanteet rinnastaa toisiinsa pääasiassa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön osalta. Saksan hallituksen esiin tuoma seikka, jonka mukaan vakuutusmaksuvastuuseen ja muuhun vakuutustekniseen vastuuelkaan merkityt määrät eivät ole menoja, jotka ovat aiheutuneet osinkotulojen hankkimisesta, ei siten voi asettaa kyseenalaiseksi sitä, että nämä tilanteet voidaan rinnastaa toisiinsa.

78 Näissä olosuhteissa on tuotava esiin, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on niin, että kun jaetut osingot kasvattavat vakuutusmaksuvastuuta tai muita kyseisen taseen vastattavia, eläkerahaston tulos säilyy muuttumattomana siten, että verotettavaa varojen lisäystä ei ole. Lisäksi se toteaa, että eläkesitoumusten kattamiseen tarvittava vastuuelka, joka pienentää verotettavaa tulosta, on välitön seuraus osinkojen saamisesta. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo näin ollen, että kotimaiset ja ulkomaiset eläkerahastot ovat toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa, kun kyseessä on vakuutusmaksuvastuuseen ja muuhun vakuutustekniseen vastuuelkaan merkittävien erien ottaminen huomioon määritettäessä näiden eläkerahastojen veron perustetta niiden saamien osinkojen osalta.

79 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamista tiedoista käy siten ilmi, että osinkojen saamisen, vakuutusmaksuvastuun ja muiden vastattavien erien kasvun ja sen seikan, että kotimaisen eläkerahaston veron peruste ei kasva, välillä on syy-yhteys, koska osingot, jotka käytetään vakuutustekniseen vastuuelkaan, eivät kasvata eläkerahaston verotettavaa tulosta,

minkä Saksan hallitus on lisäksi vahvistanut istunnossa. Saksan hallitus näet toteaa, että sijoituksista saatujen voittojen suuren osan on hyödytettävä vakuutettua, mikä tarkoittaa, että näitä voittoja ei voida säilyttää eläkerahastossa, ja että tulot ovat edellytyksenä vastuuvelkaan liittyville menoille.

80 Kansallinen lainsäädäntö, jossa sallitaan kotimaisille eläkerahastoille maksettujen osinkojen vapauttaminen verosta kokonaan tai lähes kokonaan, helpottaa siten kotimaisten eläkerahastojen pääoman kartuttamista, sillä kuten Saksan hallitus on todennut istunnossa, kaikkien eläkerahastojen on lähtökohtaisesti sijoitettava vakuutusmaksut pääomamarkkinoilla saadakseen osingoista muodostuvia tuloja, joiden avulla eläkerahastot voivat täyttää vakuutus sopimuksiin perustuvat tulevat velvoitteensa.

81 Ulkomaisen eläkerahaston, joka harkitusti tai asuinvaltiossaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti osoittaa saamansa osingot sen tulevaisuudessa maksettavaksi tulevia eläkkeitä koskevaan vastuuvelkaan, tilanne voidaan rinnastaa tässä yhteydessä kotimaisen eläkerahaston tilanteeseen.

82 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tarkistaa, onko pääasiassa näin.

83 Mikäli ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoisi, että ulkomaisen eläkerahaston tilanne voidaan rinnastaa kotimaisen eläkerahaston tilanteeseen siltä osin kuin kyseessä on osinkojen osoittaminen eläkkeitä koskevaan vastuuvelkaan, on selvitettävä vielä, voiko pääasiassa kyseessä oleva erilainen kohtelu mahdollisesti olla oikeutettua yleistä etua koskevista pakottavista syistä (ks. vastaavasti mm. tuomio 24.11.2016, SECIL, C-464/14, EU:C:2016:896, 54 ja 56 kohta).

84 Tässä yhteydessä on muistutettava aluksi, siltä osin kuin Saksan hallitus on todennut istunnossa, että pääasiassa kyseessä oleva lainsäädäntö kuuluu jäsenvaltion, josta osingot ovat peräisin, ja eläkerahaston asuinvaltion välisen verotusvallan tasapainoisen jaon asiayhteyteen, että jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisen verotusvallan tasapainoisen jaon turvaaminen on peruste, jolla voidaan oikeuttaa pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus muun muassa, jos kyseessä olevilla kansallisilla toimenpiteillä pyritään estämään menettelytapoja, jotka ovat omiaan vaarantamaan jäsenvaltion oikeuden käyttää verotusvaltaansa sen alueella toteutettujen toimintojen osalta (tuomio 26.2.2019, X (kolmansiin maihin sijoittautuneet väliyhtiöt), C-135/17, EU:C:2019:136, 72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

85 Kun jäsenvaltio on päättänyt, ettei se verota kotimaisille eläkerahastoille maksettuja osinkoja lainkaan tai lähes lainkaan, se ei kuitenkaan voi vedota tarpeeseen taata verotusvallan tasapainoinen jako jäsenvaltioiden välillä perustellakseen ulkomaisille eläkerahastoille maksettujen osinkojen verottamisen (ks. vastaavasti tuomio 20.10.2011, komissio v. Saksa, C-284/09, EU:C:2011:670, 78 kohta; tuomio 10.5.2012, Santander Asset Management SGIIC ym., C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 48 kohta ja tuomio 21.6.2018, Fidelity Funds ym., C-480/16, EU:C:2018:480, 71 kohta).

86 Tarpeeseen taata verotusvallan tasapainoinen jako jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä ei näin ollen voida vedota pääasiassa kyseessä olevan pääomien vapaan liikkuvuuden rajoituksen oikeuttamiseksi.

87 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemasta tarpeesta säilyttää verojärjestelmän johdonmukaisuus eli perusteesta, jolla voidaan myös oikeuttaa säännöstö, joka on omiaan rajoittamaan perusvapauksia, jos osoitetaan, että kyseinen verotuksellinen etu on suorassa yhteydessä siihen, että tämä etu kompensoidaan kantamalla tietty vero, jolloin tämän yhteyden välittömyyttä on arvioitava kyseessä olevan säännösten päämäärään nähden (ks. mm. tuomio 21.6.2018, Fidelity Funds ym., C-480/16, EU:C:2018:480, 79 ja 80 kohta).

oikeuskäytäntöviittauksineen), on riittävää todeta, että Saksan hallitus ei ole vedonnut tällaiseen suoraan yhteyteen, joka on tarpeen, jotta tällainen peruste voitaisiin hyväksyä.

88 Lopuksi on todettava siitä, että verovalvonnan tehokkuuden turvaaminen on sellainen yleistä etua koskeva pakottava syy, jolla voidaan oikeuttaa pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus (tuomio 26.2.2019, X (kolmansiin maihin sijoittautuneet väliyhtiöt), C-135/17, EU:C:2019:136, 74 kohta), mihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on myös viitannut, on todettava, että unionin tuomioistuimen käytettävissä oleva asiakirja-aineisto ei sisällä mitään seikkaa, jonka perusteella voitaisiin katsoa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen lainsäädännön avulla voidaan saavuttaa tämä tavoite.

89 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että SEUT 63–SEUT 65 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka nojalla kotimaisen yhtiön kotimaiselle eläkerahastolle jakamista osingoista yhtäältä pidätetään lähdevero, joka voidaan hyvittää täysimääräisesti tämän eläkerahaston maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta ja joka palautetaan, jos pidätetyn lähdeveron määrä on suurempi kuin eläkerahaston maksettavaksi tuleva yhteisövero, ja toisaalta nämä osingot eivät lisää verotettavaa tulosta, josta kannetaan yhteisövero, tai lisäävät sitä vain suhteellisen vähän, koska kyseisestä tuloksesta voidaan vähentää eläkesitoumusten kattamiseen tarvittava vastuuvélka, kun taas ulkomaiselle eläkerahastolle maksetuista osingoista pidätetään lähdevero, joka on tällaisen eläkerahaston osalta lopullinen vero, kun ulkomainen eläkerahasto osoittaa saamansa osingot sen tulevaisuudessa maksettavaksi tulevia eläkkeitä koskevaan vastuuvélkaan, mikä on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana selvittää.

Toinen kysymys

90 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään pääasiallisesti, onko SEUT 64 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön, jonka nojalla kotimaisen yhtiön kotimaiselle eläkerahastolle jakamista osingoista yhtäältä pidätetään lähdevero, joka voidaan vähentää täysimääräisesti tämän eläkerahaston maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta ja joka palautetaan, jos pidätetyn lähdeveron määrä on suurempi kuin maksettavaksi tuleva yhteisövero, ja toisaalta nämä osingot eivät lisää verotettavaa tulosta, josta kannetaan yhteisövero, tai lisäävät sitä vain suhteellisen vähän, koska kyseisestä tuloksesta voidaan vähentää eläkesitoumusten kattamisen tarvittava vastuuvélka, kun taas ulkomaiselle eläkerahastolle maksetuista osingoista pidätetään lähdevero, joka on tällaisen eläkerahaston osalta lopullinen vero, voidaan katsoa SEUT 64 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa olevan 31.12.1993 voimassa ollut rajoitus.

91 SEUT 64 artiklan 1 kohdassa määrätään, että mitä SEUT 63 artiklassa määrätään, ei estä soveltamasta kolmansiin maihin sellaisia rajoituksia, jotka olivat kansallisen lainsäädännön tai unionin oikeuden mukaan voimassa 31.12.1993 ja jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille.

92 SEUT 64 artiklan 1 kohdassa vahvistetun ajallisen kriteerin osalta unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että vaikka unionin säädöksessä vahvistettuna ajankohtana voimassa olevan lainsäädännön sisällön määrittäminen kuuluu lähtökohtaisesti kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan, unionin tuomioistuimen on annettava ne perusteet, joilla tulkitaan unionin oikeuden käsitettä, joka on ohjeena unionin oikeudessa säädetyn poikkeusjärjestelmän soveltamisessa vahvistettuna ajankohtana "voimassa olevaan" kansalliseen lainsäädäntöön (tuomio 10.4.2014, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C-190/12, EU:C:2014:249, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

93 SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu 31.12.1993 voimassa olleiden rajoitusten käsite edellyttää sitä, että oikeussäännöt, joihin kyseinen rajoitus sisältyy, ovat kuuluneet asianomaisen jäsenvaltion kansalliseen oikeusjärjestykseen keskeytyksettä tästä päivämäärästä lähtien. Jos asia olisi toisin, jäsenvaltio voisi nimittäin koska tahansa ottaa uudelleen käyttöön sellaisia pääomanliikkeitä kolmansiin valtioihin tai kolmansista valtioista koskevia rajoituksia, jotka olivat voimassa kansallisessa oikeusjärjestyksessä 31.12.1993 mutta joita ei ole pysytetty voimassa (tuomio 5.5.2011, *Prunus ja Polonium*, C-384/09, EU:C:2011:276, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 20.9.2018, *EV*, C-685/16, EU:C:2018:743, 74 kohta).

94 Oikeuskäytännössä on kuitenkin jo katsottu, että kyseisen ajankohdan jälkeen annetut kansalliset säännökset eivät yksin tästä syystä jää automaattisesti kyseisellä unionin toimella käyttöön otetun poikkeusjärjestelyn ulkopuolelle. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy näet ilmi, että tällaisiin voimassa olleisiin rajoituksiin voidaan rinnastaa mainitun ajankohdan jälkeisten säännösten mukaiset rajoitukset, jotka ovat sisällöltään identtiset aikaisempaan lainsäädäntöön sisältyneiden rajoitusten kanssa tai joilla vain väljennetään tai poistetaan aiempaan lainsäädäntöön sisältyneitä esteitä, jotka kohdistuvat liikkumista koskevien vapauksien ja oikeuksien käyttämiseen. Sitä vastoin lainsäädäntöä, joka perustuu aiemmista säännöksistä poikkeavaan ajatteluun ja jolla otetaan käyttöön uusia menettelyjä, ei voida rinnastaa tuona ajankohtana voimassa olleeseen lainsäädäntöön (ks. vastaavasti tuomio 10.4.2014, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C-190/12, EU:C:2014:249, 48 kohta; tuomio 20.9.2018, *EV*, C-685/16, EU:C:2018:743, 75 kohta ja tuomio 26.2.2019, *X* (kolmansiin maihin sijoittautuneet väliyhtiöt), C-135/17, EU:C:2019:136, 37 ja 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

95 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tässä yhteydessä, että KStG:n 32 §:n 1 momentin 2 kohta, johon kotimaisten ja ulkomaisten eläkerahastojen erilainen kohtelu perustuu ja jonka nojalla lähdevero on luonteeltaan lopullinen, oli 31.12.1993 jo voimassa vuoden 1991 KStG:n 50 §:n 1 momentin 2 kohtaan sisältyvänä säännöksenä, jonka sanamuoto ja toiminta ovat täysin samanlaiset.

96 CPP väittää unionin tuomioistuimessa kuitenkin, että Saksan oikeudessa ei 31.12.1993 tunnettu eläkerahastoja, koska niistä säädettiin vakuutuslainsäädännössä ja KStG:ssä vasta 1.1.2002 lukien, ja että ennen tuota ajankohtaa ei ollut myöskään eläkerahastoja koskevaa erityistä verosäännöstä.

97 Unionin tuomioistuin on jo katsonut, että vaikka 31.12.1993 kotimaisen yhtiön ulkomaisille yksiköille suorittamia osinkoja kohdeltiin joko samalla tavalla kuin kotimaisille yksiköille suoritettuja osinkoja tai eri tavalla, joka oli edullisempi kuin kotimaisille yksiköille suoritettuihin osinkoihin sovellettu kohtelu, on kuitenkin niin, että koska tuon ajanjakson jälkeen kotimaisille yhtiöille suoritettujen osinkojen osalta otettiin käyttöön verovapautus, oli katsottava, että ajallinen kriteeri ei täyty, koska pääomien vapaan liikkuvuuden rajoituksen muodostava tekijä eli verovapautus otettiin käyttöön myöhemmin luopumalla aikaisemman lainsäädännön mukaisesta ajattelusta ja ottamalla käyttöön uusi menettely (ks. vastaavasti tuomio 10.4.2014, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C-190/12, EU:C:2014:249, 50–52 kohta).

98 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on näin ollen selvitettävä, onko ulkomaisten eläkerahastojen tilanteesta sillä perusteella, että 31.12.1993 jälkeen annettiin eläkerahastoja koskeva erityinen säännöstö, tullut kotimaisten yhtiöiden suorittamien osinkojen osalta vähemmän edullinen kuin kotimaisten eläkerahastojen tilanteesta, siten, että ei voida katsoa, että kyseisen rajoituksen muodostava tekijä oli voimassa tuona ajankohtana. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tätä arviointia suorittaessaan otettava huomioon se, että edellytyksiä, jotka kansallisen lainsäädännön on täytettävä, jotta sen katsottaisiin olleen voimassa 31.12.1993 riippumatta kyseisen päivämäärän jälkeen kansallisiin oikeussääntöihin tehdyistä muutoksista, on tulkittava suppeasti (tuomio 20.9.2018, *EV*, C-685/16, EU:C:2018:743, 81 kohta ja tuomio 26.2.2019, *X* (kolmansiin maihin sijoittautuneet väliyhtiöt), C-135/17, EU:C:2019:136, 42 kohta).

99 Mikäli näin on, ajallisen kriteerin ei voida katsoa täyttyvän.

100 Aineellisen kriteerin osalta on muistettava, että SEUT 64 artiklan 1 kohdassa on tyhjentävä luettelo niistä pääomanliikkeistä, joihin voidaan olla soveltamatta SEUT 63 artiklan 1 kohtaa, ja että sitä on pääomien vapaan liikkuvuuden peruseriaatteesta tehtynä poikkeuksena tulkittava suppeasti (tuomio 21.5.2015, *Wagner-Raith*, C-560/13, EU:C:2015:347, 21 kohta).

101 Unionin tuomioistuin on jo täsmentänyt tässä yhteydessä, että rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista ja joihin liittyy portfoliosijoituksia, eivät kuulu SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin pääomanliikkeisiin, joihin liittyy suoria sijoituksia (ks. vastaavasti tuomio 26.2.2019, *X* (kolmansiin maihin sijoittautuneet väliyhtiöt), C-135/17, EU:C:2019:136, 28 kohta).

102 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa nyt käsiteltävässä asiassa, että CPP:n omistusosuudet osinkoja jakavissa yhtiöissä eivät milloinkaan ylittäneet yhtä prosenttia niiden pääomasta, mikä vastaa niin kutsuttuja portfoliosijoituksia, joilla tarkoitetaan osakkeiden hankkimista pääomamarkkinoilta ainoana tarkoituksena taloudellisen sijoituksen tekeminen ilman aikomusta vaikuttaa yrityksen liikkeenjohtoon tai käyttää siinä määräysvaltaa, joten ei voida katsoa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen tilanne koskee SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja pääomanliikkeitä, joihin liittyy suoria sijoituksia.

103 Koska eläkerahasto saattaa kuitenkin tarjota rahoituspalveluja vakuutetuilleen, on vielä selvitettävä, liittyykö pääasiassa kyseessä olevassa säännöstössä tarkoitettujen kaltaisiin pääomanliikkeisiin SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rahoituspalvelujen tarjoamista.

104 Unionin tuomioistuin on todennut tässä yhteydessä, että SEUT 64 artiklan 1 kohdan soveltamista koskeva ratkaiseva edellytys koskee pääomanliikkeiden ja rahoituspalvelujen tarjoamisen välistä syy-yhteyttä eikä riidanalaisen kansallisen toimenpiteen henkilöllistä soveltamisalaa tai sen liittymistä pikemminkin tällaisten palvelujen tarjoajaan kuin niiden vastaanottajaan. Kyseisen määräyksen soveltamisala nimittäin määritetään viittaamalla sellaisiin pääomanliikkeiden ryhmiin, jotka voivat olla rajoitusten kohteena (tuomio 21.5.2015, *Wagner-*

Raith, C-560/13, EU:C:2015:347, 39 kohta).

105 Jotta kansallinen toimenpide voisi kuulua mainitun poikkeuksen soveltamisalaan, sen täytyy näin ollen koskea pääomanliikkeitä, joilla on riittävän läheinen yhteys rahoituspalvelujen tarjoamisen kanssa, eli pääomanliikkeen ja rahoituspalvelujen tarjoamisen välillä on oltava syy-yhteys (tuomio 21.5.2015, Wagner-Raith, C-560/13, EU:C:2015:347, 43 ja 44 kohta).

106 SEUT 64 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluu näin ollen kansallinen lainsäädäntö, jota sovelletaan kolmansiin maihin suuntautuviin tai kolmansista maista tuleviin pääomanliikkeisiin mutta jolla rajoitetaan rahoituspalvelujen tarjoamista (tuomio 21.5.2015, Wagner-Raith, C-560/13, EU:C:2015:347, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

107 Unionin tuomioistuin totesi 21.5.2015 antamansa tuomion Wagner-Raith (C-560/13, EU:C:2015:347) 46 kohdassa osuuksien hankkimisesta Britannian merentakaisilla alueilla sijaitsevista sijoitusrahastoista ja niihin liittyvien osinkojen saamisesta, että ne merkitsevät sitä, että on olemassa rahoituspalveluja, joita kyseiset sijoitusrahastot suorittavat asianomaisen sijoittajan hyväksi. Unionin tuomioistuin täsmensi, että tällainen sijoitus mahdollistaa sijoittajalle mainittujen palvelujen ansiosta suuremman hajauttamisen eri omaisuuserien välillä ja paremman riskien jakamisen.

108 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 100 kohdassa, eläkerahaston sijoitukset yhtiöihin ja sen niiden perusteella saamat osingot mahdollistavat ensisijaisesti sen varojen säilyttämisen ja sen muodostaman vastuuvelan takaamisen suuremmalla hajauttamisella ja paremmalla riskinjaolla, jotta se voi turvata eläkesitoumustensa noudattamisen vakuutettuun kohtaan. Nämä sijoitukset ja osingot ovat siten ennen kaikkea keino, jota eläkerahasto käyttää voidakseen vastata eläkesitoumuksistaan, eivätkä eläkerahaston vakuutetuilleen tarjoama palvelu.

109 Näissä olosuhteissa on katsottava, että riidanalaisessa lainsäädännössä, joka koskee eläkerahaston saamia osinkoja, tarkoitetuilla pääomanliikkeillä ei ole nyt annettavan tuomion 104–106 kohdassa viitatussa oikeuskäytännössä tarkoitettua riittävän läheistä yhteyttä eli syy-yhteyttä SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rahoituspalvelujen tarjoamisen kanssa.

110 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että SEUT 64 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kansallisen lainsäädännön, jonka nojalla kotimaisen yhtiön kotimaiselle eläkerahastolle jakamista osingoista yhtäältä pidätetään lähdevero, joka voidaan vähentää täysimääräisesti tämän eläkerahaston maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta ja joka palautetaan, jos pidätetyn lähdeveron määrä on suurempi kuin eläkerahaston maksettavaksi tuleva yhteisövero, ja toisaalta nämä osingot eivät lisää verotettavaa tulosta, josta kannetaan yhteisövero, tai lisäävät sitä vain suhteellisen vähän, koska kyseisestä tuloksesta voidaan vähentää eläkesitoumusten kattamiseen tarvittava vastuovelka, kun taas ulkomaiselle eläkerahastolle maksetuista osingoista pidätetään lähdevero, joka on tällaisen eläkerahaston osalta lopullinen vero, ei voida SEUT 64 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa katsoa olevan 31.12.1993 voimassa ollut rajoitus.

Oikeudenkäyntikulut

111 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **SEUT 63–SEUT 65 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka nojalla kotimaisen yhtiön kotimaiselle eläkerahastolle jakamista osingoista yhtäältä pidätetään lähdevero, joka voidaan hyvittää täysimääräisesti tämän eläkerahaston maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta ja joka palautetaan, jos pidätetyn lähdeveron määrä on suurempi kuin eläkerahaston maksettavaksi tuleva yhteisövero, ja toisaalta nämä osingot eivät lisää verotettavaa tulosta, josta kannetaan yhteisövero, tai lisäävät sitä vain suhteellisen vähän, koska kyseisestä tuloksesta voidaan vähentää eläkesitoumusten kattamiseen tarvittava vastuuvélka, kun taas ulkomaiselle eläkerahastolle maksetuista osingoista pidätetään lähdevero, joka on tällaisen eläkerahaston osalta lopullinen vero, kun ulkomainen eläkerahasto osoittaa saamansa osingot sen tulevaisuudessa maksettavaksi tulevia eläkkeitä koskevaan vastuuvélkaan, mikä on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana selvittää.**

2) **SEUT 64 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kansallisen lainsäädännön, jonka nojalla kotimaisen yhtiön kotimaiselle eläkerahastolle jakamista osingoista yhtäältä pidätetään lähdevero, joka voidaan vähentää täysimääräisesti tämän eläkerahaston maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta ja joka palautetaan, jos pidätetyn lähdeveron määrä on suurempi kuin eläkerahaston maksettavaksi tuleva yhteisövero, ja toisaalta nämä osingot eivät lisää verotettavaa tulosta, josta kannetaan yhteisövero, tai lisäävät sitä vain suhteellisen vähän, koska kyseisestä tuloksesta voidaan vähentää eläkesitoumusten kattamiseen tarvittava vastuuvélka, kun taas ulkomaiselle eläkerahastolle maksetuista osingoista pidätetään lähdevero, joka on tällaisen eläkerahaston osalta lopullinen vero, ei voida SEUT 64 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa katsoa olevan 31.12.1993 voimassa ollut rajoitus.**

Allekirjoitukset

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.